

CURRICULUM

Bevezető

Jelen tantervet úgy építettük fel, hogy az átfogja mindazokat a témákat, amelyek didaktikus feldolgozása szükséges ahhoz, hogy a képzésben résztvevők képesek legyenek felismerni, mely ügyekben rendelkezhet az Európai Unió Alapjogi Chartája (Charta) relevanciával, illetve melyek azok a jogi utak, amelyekben a Chartára való hivatkozás adekvát.

A kurzus egészétől a következő tanulási eredményeket várjuk a hallgatók oldalán:

- képes felismerni azokat az ügyeket, amelyek eldöntésében a Charta relevanciával bírhat;
- képes viszonyítási pontként kezelni a Chartát és alkalmazni azt azokban az ügyekben, amelyekben az relevanciával bír;
- képes meglátni a bírói jogfejlesztés lehetőségét egy adott ügyben;
- képes a Charta szövegét és a kapcsolódó EUB gyakorlatot egységben kezelni és a gyakorlat megfelelő elemeit beépíteni az érvelésébe;

Mint azt a fenti listába szedett tanulási eredmények mutatják: ez a kurzus gyakorlatorientált, és mint ilyen, elsősorban képességek elsajátítását, elmélyítését szolgálja, és jórészt korábban már megszerzett ismeretekre, elsajátított tananyagra támaszkodik. Az ismeretek bővítését a kurzus így csak annyiban szolgálja, amennyiben azt a képességek elsajátítása feltételezi.

A tanterv hat témaegységre bomlik. A témaegységek nem feltétlenül egyetlen tanórát fednek le, egyes témaköröket – a foglalkozás időtartamától függően – több foglalkozásra érdemes bontani. Mindegyik témakörhöz egységes szerkezetű óraterv készült, amely három részből áll. Az első részben (1) azokat a **tanulási eredményeket** (ismereteket és képességeket) határoztuk meg, amelyek elsajátításához, elmélyítéséhez az adott témaegység feldolgozása hozzájárul. Ezek értelemszerűen visszavezethetők a kurzus egészéhez kapcsolódó tanulási eredményekre, azzal, hogy az óratervekben ezeket kisebb elemekre bontottuk a didaktikai egyértelműség érdekében. Ezt követik (2) az ún. **tanulási súlypontok**, vagyis azok a tanulási pontok, amelyekre az adott téma feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk, mert megítélésünk szerint kulcselem a kurzus tanulási eredményeként meghatározott képességek megszerzéséhez és elmélyítéséhez. A tematikus óraterv harmadik, egyben utolsó szerkezeti egységében (3) a **tanítás/tanulás útjainak** leírása szerepel. Itt olyan – nagyvonalúan kidolgozott – feladatok és módszerek találhatók, amelyek alkalmasnak mutatkoznak arra, hogy segítsék az adott témaegységhez rendelt tanulási eredmények elérését.

Az összeállított tananyag multifunkcionális: jövőbeli és már gyakorló jogászok számára egyaránt használható, így graduális és posztgraduális képzés részét is képezheti. Az egyes témák feldolgozásának mélysége és a súlypontok meghatározása azonban nagyban függ attól,

hogy az aktuális célcsoport milyen képzettséggel és előzetes ismeretekkel rendelkezik. Így a tananyag alapvetést jelentő elemei (alapjogok és alapjogi ügyek fogalma és típusai, az EU Alapjogi Chartájának kialakulása, jogi státusa és tartalma) az egyetemi jogászképzésnek csak későbbi szakaszában kerülnek elő részletesen. Ezek az elemek tehát részletesebb tárgyalást igényelnek, amennyiben a kurzus az alapképzés alsóbb évfolyamain indul. Amennyiben a tananyagot jogi szakirányú továbbképzés (például európai uniós szakjogász, alapjogi szakjogász képzés), illetve gyakorlatorientált szakemberképzés (ügyvédek, bírák számára kínált továbbképzések) kurrikulumaként használják fel, az alapozó témaegységekhez kapcsolódó ismeretek és képességek elsajátítására kisebb hangsúlyt érdemes fektetni.

dr. Fazekas Flóra

dr. Kollarics Flóra

dr. Vissy Beatrix

dr. Zeller Judit

Az Európai Unió támogatásával

Az Európai Unió finanszírozásával készült. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerzők álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Introduction

The present syllabus is designed to cover all the topics that need to be didactically addressed to enable the trainees to identify the cases in which the Charter of Fundamental Rights of the European Union (the Charter) may be relevant and the legal paths in which reference to the Charter is appropriate.

The following learning outcomes are expected from the course as a whole:

- to be able to identify the cases in which the Charter may be relevant;
- to be able to treat the Charter as a reference point and apply it in cases where it is relevant;
- to be able to see the potential for judicial activism;
- to be able to treat the text of the Charter and the relevant CJEU practice as a whole and to be able to incorporate the relevant elements of that practice into their reasoning

As the learning outcomes in the list above show, this course is practice-oriented and, as such, is primarily aimed at acquiring and deepening skills and draws substantially on knowledge already acquired through other means. The course is designed to broaden knowledge insofar as it is required for the acquisition of skills.

The curriculum is divided into six thematic units. The thematic units do not necessarily cover a single lesson; some topics may be split into several sessions, depending on the duration of the session.

For each of the thematic units, a lesson plan has been developed with a uniform structure consisting of three parts. The first part (1) identifies the **learning outcomes (knowledge and skills)** the unit contributes to acquiring and deepening. These can be traced back to the learning outcomes related to the course as a whole, by breaking them down into more minor elements in the lesson plans for didactic clarity. This is followed by (2) the so-called **learning foci**, i.e. the learning points on which particular emphasis is placed during the processing of a given topic because they are considered to be a key element for the acquisition and deepening of the skills defined as learning outcomes of the course. The third and final unit of the lesson plan (3) describes the **teaching/learning pathways**. Here, we find generously designed tasks and methods that are shown to be suitable for helping to achieve the learning outcomes assigned to a given subject unit.

The present syllabus is multifunctional: it can be used by future and practising lawyers alike and can therefore be part of undergraduate and postgraduate training. However, the depth and focus of the coverage of each topic will depend to a large extent on the skills and prior knowledge of the target group. The basic elements of the curriculum (the concept and types of fundamental rights and fundamental rights cases, the development, legal status and content of the EU Charter of Fundamental Rights) will only be covered in detail at a later stage of the undergraduate legal training. These elements, therefore, require more detailed discussion if

the course starts in the lower years of undergraduate studies. If the course is used as part of a curriculum further training in a specialised field of law (e.g. EU lawyer, lawyer specialising in fundamental rights) or for practice-oriented professional training (e.g. for advocates, judges), less emphasis should be placed on the acquisition of knowledge and skills linked to the basic units.

dr. Flóra Fazekas

dr. Flóra Kollarics

dr. Beatrix Vissy

dr. Judit Zeller

Tematikus óratervek

1. Alapjogi ügy, alapjogi relevancia, Charta-relevancia
2. A Charta létrejötte, újdonsága, viszonya más egyezményekhez és a tagállami alkotmányokhoz
3. A Charta mint jogforrás. A Charta viszonya más jogforrásokhoz
4. A Charta alkalmazási köre
5. Az EUB és az EJEB joggyakorlatának konvergenciája
6. Az Alapjogi Charta eljárásjogi szemmel

1. Alapjogi ügy, alapjogi relevancia, Charta-relevancia

TANULÁSI EREDMÉNYEK (= azok az ismeretek és képességek, amelyek eléréséhez ez az óra hozzájárul)	
ismeretek	képességek
<ul style="list-style-type: none"> • ismeri az alapjogok fogalmát, annak jogosulti és kötelezetti oldalát, a nemzeti és nemzetközi szinten való megjelenésüket • ismeri a nemzeti szintű alapjogi források és a nemzetközi, illetőleg EU-s források közti különbségeket és az ebből eredő következményeket 	<ul style="list-style-type: none"> • képes azonosítani az ügyben az alapjogi jogosultat és kötelezettet • képes azonosítani az ügyben érintett konkrét alapjogot • képes kikutatni a kapcsolódó és hivatkozható esetjogot • képes az esetjogból releváns részeket azonosítani és azokat az ügy tényeire vetíteni, alkalmazni azt
TANULÁSI SÚLYPONTOK (= tanulási pontok, amelyekre ennek a témának a feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk)	
<p>Annak megvilágítása, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> • a Charta hivatkozásával az alapjogi ügyekben az alapjogi érvelés megerősíthető • a Charta és a kapcsolódó EUB gyakorlat hivatkozásával az alapjogvédelem szintje növelhető 	
A TANULÁS ÚTJA (= mi történik az órán / otthoni felkészülés során)	
<p>1. Az óra során eseti döntések (ezek kivonatai) kerülnek kiosztásra, amelyek kellően diverzek, így például: nemzeti bíróságok döntései, EUB döntések különböző ügytípusokban. A források feldolgozásával azonosíthatóak és azonosítandóak, hogy van-e és ha igen, milyen alapjogi érintettség (jogalany, konkrét alapjog azonosítása). Közösen megbeszélhető, hogy milyen szempontok alapján döntöttek el az egyes döntések kapcsán, hogy az érint-e alapjogot. Ideális esetben egy általános szempontrendszer alakul ki.</p> <p>2. Az előbbi feladatot nehezítve, újfent esetek kerülnek kiadásra, amelyekben azonban az alapjogi relevancia nem vagy nem egyértelműen állapítható meg. Fontos, hogy ezek az ügyek mind olyanok legyenek, amelyek során a Charta alkalmazásra került. Az ügyek megismerésével, feldolgozásával és a korábbi szempontrendszer alkalmazásával szembesülhetünk azzal, hogy a Charta a klasszikus alapjogi eseteken kívül az atipikus ügyekben is relevanciával bírhat.</p>	

2. A Charta létrejötte, újdonsága, viszonya a tagállami alkotmányokhoz

TANULÁSI EREDMÉNYEK (= azok az ismeretek és képességek, amelyek eléréséhez ez az óra hozzájárul)	
ismeretek	képességek
<ul style="list-style-type: none"> ● Ismeri, hogy milyen motivációk nyomán és hogyan alakult az EU elsődlegesen gazdasági együttműködésből alapjogi értékközösséggé, ezen belül <ul style="list-style-type: none"> ○ megértse a „tagállamok közös alkotmányos hagyományai” koncepcióját ○ ismerje az EU-s alapjogok kétlépcsős fejlődését: <ol style="list-style-type: none"> 1. bírósági gyakorlat 2. Charta kodifikációja ● Ismeri a bírósági jogalkalmazás szerepét az alapjogok elismerésében ● Ismeri a Chartában deklarált jogok és más nemzetközi szerződésekben megjelenő jogok közötti párhuzamokat (elsősorban EJEE), továbbá e jogok nemzeti alkotmányban való megjelenését ● Ismeri azokat az újításokat, amelyeket a Charta eszközöl más nemzetközi szerződésekhez képest 	<ul style="list-style-type: none"> ● Felismeri az alapjogi elemet a nem par excellence EU-s jogi ügyben ● Felismeri egy-egy EU-s bírósági döntés alapjogi elemeit ● Képes azonosítani, hogy melyek a bírói jogfejlesztés elemei az adott ügyben hozott döntésben ● Képes azonosítani, mi minősül a tagállamok közös alkotmányos hagyományának ● Képes megfeleltetni a Chartában szereplő jogokat és az EJEE vonatkozó rendelkezéseit, valamint a nemzeti alkotmány rendelkezéseit
TANULÁSI SÚLYPONTOK (= tanulási pontok, amelyekre ennek a témának a feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk)	
<p>Annak megvilágítása, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a bírósági jogfejlesztésnek kiemelkedő szerepe volt az EU-s alapjogok elismertetésében és ez a jogfejlesztés jelenleg is tart; ● az EU bíróságok használhatók arra, hogy egy-egy alapjog tartalmát specifikálják, de ehhez rá kell tudni mutatni az ügy alapjogi relevanciájára a nem par excellence (atipikus) alapjogi ügyekben is; 	

- ehhez jelentős muníciót adhatnak a tagállami alkotmányos hagyományok (olyan tagállamban, ahol erősebb a jogvédelem, mint az EU-ban), továbbá az EJEB gyakorlata.

A TANULÁS ÚTJA (= mi történik az órán / otthoni felkészülés során)

1. EU jogi relevanciájú szituációk bemutatása, amelyek ugyanakkor egy-egy alapjogot is érintenek. A konkrét feladat lehet első ismerkedésként egy ügy és egy adott alapjog összepárosítása. A tényállásokat célszerű létező esetekből venni, majd utána ezeket az eseteket kiegészítő anyagként rendelkezésre bocsátani.

2. Források önálló feldolgozása és hallgatói prezentációk a bírósági gyakorlat fejlődéséről és a Charta kodifikációjáról.

3. A Charta egyes fejezeteinek összevetése más releváns egyezményekkel (elsősorban EJE-vel). Ennek során táblázatos formában lehet bemutatni, majd közösen feldolgozni a szövegeket. Megbeszélés során irányítható arra a beszélgetés, hogy az új társadalmi-gazdasági-tudományos stb. kihívások hogyan alakítják egy-egy alapjog megfogalmazását. Itt érdemes lehet megismertetni a hallgatókkal a FRA kvázi-kommentárját a Chartához a FRA honlapon.

3. A Charta mint jogforrás

TANULÁSI EREDMÉNYEK (= azok az ismeretek és képességek, amelyek eléréséhez ez az óra hozzájárul)	
ismeretek	képességek
<ul style="list-style-type: none">ismeri az egyes uniós jogi források típusait és azok viszonyát a belső joghoz	<ul style="list-style-type: none">képes az egyedi ügyben alkalmazandó jogforrások alapján a Charta relevanciájára következtetniképes arra is, hogy a Charta relevanciájának kérdését leválassza az egyedi ügyben alkalmazandó jogforrásokról
TANULÁSI SÚLYPONTOK (= tanulási pontok, amelyekre ennek a témának a feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk)	
Megvilágítani azt, hogy <ul style="list-style-type: none">a Charta relevanciáját egy egyedi ügyben alapvetően (de nem kizárólagosan) az adott ügyben alkalmazandó uniós jog alapozza meg, ezért mindenekelőtt az egyedi ügyben alkalmazandó jogforrásból lehet a Charta relevanciájára következtetni;a Charta olyan ügyekben is relevanciával bírhat, amelyek eldöntése nem feltételezi uniós jog alkalmazását, ezért a Charta relevanciájáról esetről esetre, konkrét tényállások függvényében lehet állást foglalni, önmagában az alkalmazandó jogforrás alapján nem	
A TANULÁS ÚTJA (= mi történik az órán / otthoni felkészülés során)	
1.1. Adatbáziskutatás: előző órán vagy akár a kurzus elején kiadott HÁZI FELADAT <i>Jogi adatbázisok alkalmazásával (Complex Jogtár Döntvénytára, EUB honlapján található ítéletadatbázis stb.) gyűjtsön egy-egy példát az alábbi táblázatban szereplő ügytípusokra és értelemszerűen töltsse ki a táblázat celláit!</i> Táblázat szerkeszthető formában: https://docs.google.com/document/d/1AmkoESogla_id8_FI--mn-0XzZEenW0-un30XbFN_bk/edit Ezzel a feladattal attól függően érdemes dolgozni a tanmenetben, hogy mit szeretnénk elérni vele: lehet a célja pusztán szemléltetés, a hallgató "behúzása" a relevancia-kérdés	

elemzésébe (ti. a hallgatók aktív kutatómunkájára támaszkodva tudjuk megalapzni a relevancia-kérdés/Charta-alkalmazhatóság mélyebb elemzését), ebben az esetben ez a feladat nem igényli a Charta alkalmazhatóságának mélyebb ismeretét, így megelőzheti az erről szóló órát. Ha a célunk a feladattal az ismeretek elmélyítése, akkor érdemes a feladatot azután kiadni, hogy lement a Charta alkalmazási köréről szóló első óra.

1.2. Az adatbáziskutatás eredményének kibeszélése irányított kérdésekkel

- Melyik oszlopba (A, B, C, D) volt a legkönnyebb / legnehezebb ügyet találni? Mivel magyarázható ez a nehézség?
- Kereséseik alapján azonosítsák azokat a jogterületeket, amelyeken a leginkább jellemző a Charta bevonása a jogalkalmazásba!
- Prezentálják egymásnak a C és a D oszlopba talált példájukat, majd válasszák ki azt az ügyet, amelyikben Önök szerint a legerősebb a Charta relevanciája (ti. a Charta jelentésének hatása az ügy érdemi eldöntésére).

Ezzel a feladattal biztosan kitölthető akár az egész óra, de órabontásban (az órát felezve) vagy alternatív módon lehet dolgozni az alábbi, 2. számú feladatokkal is.

2. Relevancia-skála

2.1. Jogforrási lista: *Az alábbi jogforrási lista egyes elemeit (sorszámukat használva) helyezték el egy relevancia-skálán attól függően, hogy megítélésük szerint az adott jogszabály értelmezése során mennyiben bírhat jelentőséggel a Charta.*

(Ha a 2.2. feladattal nem dolgozunk, ez a feladat számozással is kiadható, ti. hogy állítsák sorrendbe a jogforrásokot aszerint, hogy annak értelmezésében mennyiben játszhat szerepet a Charta — ilyenkor az azonos relevanciamegítélés azonos sorszámmal jelölhető.)

A lista az oktató által szabadon alakítható azzal, hogy a jogforrások között mindenképpen szerepeljen uniós alapjogi rendelet, olyan jogszabály, amely alapjogi irányelvet hajt végre és több olyan jogszabály is, amely direkt módon nem hajt végre uniós jogot.)

1. Az Európa Unió általános adatvédelmi rendelete (GDPR)
2. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
3. A Munka Törvénykönyve
4. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény
5. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény
6. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény
7. A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi C. törvény
8. Büntető Törvénykönyv
9. A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény

Beszéljük ki közösen hogy hogyan fogtak hozzá a feladathoz, mi alapján próbáltak következtetni a Charta relevanciájára.

Itt nincs helyes sorrend, ez az óra éppen annak megvilágítására törekszik, hogy a Charta relevanciájáról csak esetről esetre, tényállásról tényállásra lehet állást foglalni. Odáig azonban el lehet jutni a beszélgetésben, hogy melyek azok az uniós jogforrások által szabályozott jogterületek, amelyeken jellemző a Charta relevanciája.

2.2. Egyedi ügyek: lehet-e releváns a Charta az alábbi ügyekben?

Alább három olyan ügy szerepel, amelynek jogi megoldása a fent számbavett jogforrások valamilyikének alkalmazását igényli. Kérjük meg a hallgatóinkat, hogy azonosítsák be a releváns jogforrást, majd helyezték el a 3 esetet a már ismert relevanciaskálán. Végül közösen vizsgáljuk meg, hogy változott-e a jogforrásunk helye a relevanciaskálán a konkrét esetek fényében.

Jogeset 1. Egy multinacionális cég középvezető beosztású női alkalmazottja folyosói pletykákból úgy értesül, hogy a vele azonos beosztású és munkakörű férfi kollégája jóval többet keres nála. Az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér követelménye teljesülésének ellenőrizhetősége érdekében követeli a cég igazgatóságától, hogy a vállalaton belül hozzák nyilvánosságra a béradatokat. Az igazgatóság ennek eleget is tesz, amelyre válaszként több munkavállaló is pert indít személyes adatai jogellenesnek vélt kezelése miatt.

Jogeset 2. K. K. és családja 2017 áprilisában engedélyt kapott, hogy beléphessen – az akkor még fennálló – röszkei tranzitónába, és ott benyújthassa magyarországi menedékkérelmét. A magyar jogalkotó néhány héttel a család érkezése előtt módosította a menekültjogi szabályozást: eltörölte azt a szabályt, amely négy hétre korlátozta a tranzitónában várakoztatást, továbbá az új szabályok értelmében a család már nem számíthatott sem a szállás, sem ételmezés biztosítására. A család végül több hónapos kilátástalan várakozás után szabadult csak a tranzitónából. Nemrég kapcsolatba léptek egy magyar civil szervezettel, és fontolgatják, hogy az őket ért fizikai és lelki megpróbáltatások miatt pert indítanak a hatóságokkal szemben.

Jogeset 3. V. Cs. büntetőbíró pert indított az Országos Bírósági Hivatal elnökével szemben, mert az elnök – a Bjt. 20. § (1) bekezdés b) pont bd) alpontja alapján – két egymást követő esetben is eredménytelenné nyilvánította azt az álláspályázatot, amelyen ő első helyen rangsorolt jelöltként jogosult lett volna a kinevezésre. Az indokolás mindkét esetben a következő volt: „a pályázat kiírását követően bekövetkezett munkaszervezés, munkaterhelést érintő változások igazgatási szempontból indokolatlan teszik az álláshely betöltését”. A második pályázat eredménytelenné nyilvánítását követően a megpályázott álláshelyre ideiglenesen egy másik bírót rendeltek ki.

AJÁNLOTT IRODALOM

- [Az Európai Unió Alapjogi Chartájának nemzeti szinten történő alkalmazása a jogalkotásban és a döntéshozatalban.](#) FRA, 2020.

4. A Charta alkalmazási köre

TANULÁSI EREDMÉNYEK (= azok az ismeretek és képességek, amelyek eléréséhez ez az óra hozzájárul)	
ismeretek	képességek
<ul style="list-style-type: none"> ● A Charta alkalmazási körére vonatkozó rendelkezések (Charta 51. cikk), ennek specialitása más uniós és nemzeti jogforrásokhoz képest ● Az 51. cikk értelmezéséhez kapcsolódó EUB esetjog főbb elemei ● A Charta rendelkezései horizontális hatályának feltételei 	<ul style="list-style-type: none"> ● miután megértette, hogy milyen helyzetekben lehet releváns a Charta, képes megítélni, hogy az adott helyzetre valóban alkalmazható-e a Charta az 51. cikk alapján ● meg tudja határozni, hogy egy adott horizontális jogviszonyban a Chartának lehet-e joghatása
TANULÁSI SÚLYPONTOK (= tanulási pontok, amelyekre ennek a témának a feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk)	
Megvilágítani azt, hogy <ul style="list-style-type: none"> ● a Charta alkalmazhatósága minden esetben külön vizsgálatot igényel, és arról kétség esetén az EUB dönt; ● kik a Charta címzettjei a normaszöveg szerint; ● a normaszöveg egyes elemeit hogyan kell értelmezni, különösen a tagállami szervek eljárásaira vonatkozóan azt, hogy „az EU jogának végrehajtása” során jártak-e el; ● bizonyos feltételek fennállása esetén a Charta egyes rendelkezései magánszemélyek közötti jogviszonyokban is alkalmazhatók lehetnek. 	
A TANULÁS ÚTJA (= mi történik az órán / otthoni felkészülés során)	
<p>1. A személyi és a tárgyi hatály fogalmának tisztázása</p> <p>Megvizsgáljuk néhány uniós, illetve néhány más jogforrás címzetti körét (személyi hatályát), például: Alaptörvény, Btk., Ptk., EUSZ, bármilyen EU rendelet, irányelv, EJEE. Használhatjuk az előző órai példákat is.</p> <p>2. Jogszabálysöveg-elemzés</p> <p>Keressük ki a Charta 51. cikkét és hozzá a Magyarázatok vonatkozó részét. Gyűjtjük össze, hogy melyek azok a fogalmak benne, amelyek a jogalkalmazók számára nem egyértelműek, értelmezésre szorulnak. Magyarázzuk meg, mennyiben speciális a Charta</p>	

hatályára vonatkozó rendelkezés más nemzeti/uniós jogforrásokhoz képest.
Készítsünk ábrát arról, hogy az 51. cikk alapján milyen kérdéseket kell megválaszolni ahhoz, hogy döntsünk a Charta alkalmazhatóságáról egy konkrét ügyben.

3/A. Esetgyűjtés:

Keressünk az EUB honlapján vagy az EUR-LEX honlapon keresztül olyan ítéleteket, amelyekben az 51. cikk értelmezésére is sor került. Mely fogalmi elemekhez kapcsolódtak az ügyek? Ha nekik ügyvédként vagy bíróként kellene releváns esetjogot keresni, hogyan keresnék?

3/B. Esetfeldolgozás és bemutatás:

Megismerkedünk néhány olyan fontos/tipikus EUB döntéssel, amely az 51. cikk értelmezéséhez kapcsolódik. Az eseteket csoportban dolgozzák fel, vagy házi feladatként, vagy órán egy oldalas összefoglalókon keresztül (ezeket lásd az Esettárban).

- *C-617/10., Åklagaren kontra Hans Åkerberg Fransson*
- *C-206/13., Cruciano Siragusa kontra Regione Sicilia*
- ***C-528/13., Geoffrey Léger***
- *C-208/09., Ilonka Sayn-Wittgenstein kontra Landeshauptmann von Wien*
- *C-192/18., Európai Bizottság kontra Lengyel Köztársaság*
- *C-56/13., Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt. kontra Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal*

Házi feladat (csoportmunka):

Kitalált vagy valós tényállásokról adjanak jogi szakvéleményt, hogy abban a Charta alkalmazását milyen érvekkel lehet (vagy nem lehet) alátámasztani. A következő órán ezekkel az esetekkel foglalkozhatunk eljárási szempontból: milyen jogorvoslati utakat választanának az adott ügyben. Ez lehet a félév végén értékelendő gyakorlati vizsgafeladat (akár a félév elején is kiadható).

5. Az Alapjogi Charta eljárásjogi szemmel

TANULÁSI EREDMÉNYEK (= azok az ismeretek és képességek, amelyek eléréséhez ez az óra hozzájárul)	
ismeretek	képességek
<ul style="list-style-type: none"> ● megérti, hogy a Charta milyen eltérő szerepet tölthet be a jogalkotási és a jogalkalmazási eljárásokban, uniós és tagállami szinten (érvényességi vizsgálat része, nemzeti jog alkalmazhatóságát befolyásolja, értelmezési segédlet) ● megismeri azokat az uniós és tagállami eljárásokat, amelyekben a Charta alkalmazhatósága felmerülhet <ul style="list-style-type: none"> ○ rendes bírósági és alkotmánybírósági eljárások ○ előzetes döntéshozatali és kötelezettségzegési eljárás ● megérti, hogy a tárgyalta eljárások milyen módon járulnak hozzá az alapjogok védelméhez ● tisztában van vele, hogy a Charta alkalmazása során is irányadók az uniós jogalkalmazás általános követelményei (elsőbbség, közvetlen hatály, összhangban értelmezés) ● tudja, hogy a Chartát az eljáró bíróság a körülményektől függően hivatalból vagy indítvány alapján is figyelembe veheti 	<ul style="list-style-type: none"> ● meg tudja határozni, hogy egy adott eljárásban a Charta alkalmazható lehet-e (összhangban az alkalmazási körrel) ● meg tudja határozni, hogy egy adott alapjogi probléma esetén a Charta alkalmazásával milyen eljárás lehet a legmegfelelőbb jogorvoslat és miért ● meg tudja határozni, hogy egy adott eljárásban milyen eredményre vezethet a Charta alkalmazása
TANULÁSI SÚLYPONTOK (= tanulási pontok, amelyekre ennek a témának a feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk)	
Megvilágítani azt, hogy <ul style="list-style-type: none"> ● a Chartát minden uniós és tagállami szerv eljárásában figyelembe lehet venni, de az 51. cikkben foglaltak teljesülése esetén alkalmazása kötelező és kikényszeríthető ● a Charta alkalmazása alapvetően eltér a nemzeti jogalkalmazástól 	

- a Charta viszonyítási pontként szolgál a nemzeti jogszabályok alkalmazása és értelmezése során is, konfliktus esetén a nemzeti joggal szemben elsőbbsége van
- a Charta alkalmazása a tagállami bíróságok uniós jogalkalmazási kötelezettségének része, amely az EUB-vel való együttműködés keretében valósul meg

A TANULÁS ÚTJA

(= mi történik az órán / otthoni felkészülés során)

1. Meglévő ismeretek rendszerezése:

Tekintsük át, hogy melyek lehetnek azok a magyar és uniós bírósági eljárások, amelyekben a Charta alkalmazása felmerülhet. Gyűjtsük össze ezek sajátosságait: ki kezdeményezheti, mire vonatkozhat a kérelem, milyen döntéseket hozhat a bíróság, mennyire erős az eljárás alapjogvédelmi funkciója.

2. Esetfeldolgozás

Megismerünk néhány olyan (nagyreszt magyar) alapjogi ügyet, amelyben több bírói fórum is döntést hozott. (Kiadható házfeladatként is.) Összehasonlítjuk az egyes eljárások jellemzőit. Értékeljük, hogy az egyes eljárások mennyire voltak sikeresek az alapjogok érvényesülésének biztosításában.

- **XXXX (C-52/16 SEGRO ??)**
- *Debreceni Ítéltábla Gf.II.30.106/2015/7.; Fővárosi Ítéltábla 4.Fkf.379/2012/53* (a Charta inspirációs forrás)
- *C-556/17., Alekszij Torubarov kontra Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal* (előzetes döntéshozatali eljárás)
- *C-769/22., Európai Bizottság kontra Magyarország* (kötelezettségzegési eljárás)
- *T-195/21., Oleksandr Viktorovych Klymenko kontra az Európai Unió Tanácsa* (megsemmisítés iránti kereset)

3. Vasvári-ügy

C-564/19., IS ellen folytatott büntetőeljárás

Az EUB döntését megelőző magyar bírósági döntések és az EUB ítéletének feldolgozása. Az eset többféle szempontból elemezhető: mely kérdések megválaszolása kapcsán volt releváns a Charta és melyeknél nem (alkalmazási körhöz kapcsolódó szempontok), illetve hogyan alkalmazta az EUB a Charta 48. cikkét (érdemi vizsgálat).

Felsőbb éves hallgatók számára további feladat lehet, hogy írjanak olyan fiktív esetet, amelyben a Charta alkalmazása felmerülhet.

6. Az EUB és az EJEB joggyakorlatának konvergenciája

TANULÁSI EREDMÉNYEK (= azok az ismeretek és képességek, amelyek eléréséhez ez az óra hozzájárul)	
ismeretek	képességek
<ul style="list-style-type: none">• Biztos tudás a Charta és az EJEE tartalmának párhuzamosságairól és eltéréseiről• Ismeret az EJEB előtti egyéni eljárás alapjairól• Ismeret arról, hogy az EU-t mennyiben kötheti az EJEE (esetleg a csatlakozás koncepciója is ide tartozhat)• Ismer ügyeket, amelyekben az EJEB hivatkozott a Chartára, és amelyekben az EUB alkalmazza az EJEB érvelését	<ul style="list-style-type: none">• Képes megfeleltetni egymásnak a Chartában és az EJEE-ben foglalt alapjogokat• Képes felismerni, hogy milyen párhuzamok és eltérések jellemzik adott jog tekintetében a két bíróság gyakorlatát• Képes az EJEB döntéseiben olyan érveket keresni, amelyek az EUB előtt is hivatkozhatók• Képes mérlegelni, hogy adott ügy melyik bíróság előtt alkalmas jogérvényesítésre, és hogy melyik bírói fórum használata lehet előnyösebb
TANULÁSI SÚLYPONTOK (= tanulási pontok, amelyekre ennek a témának a feldolgozása során különös hangsúlyt fektetünk)	
Megvilágítani azt, hogy <ul style="list-style-type: none">• az EJEB gyakorlatának nagy jelentősége van a Chartában foglalt jogok értelmezése szempontjából;• az EJEB egy-egy alapjog tekintetében kidolgozott tesztjei/elemzése az EUB előtt indított eljárásokba;• az EUB által kidolgozott jogvédelmi szint hogyan erősítheti az EJEB előtt indított ügy érvelését.	
A TANULÁS ÚTJA (= mi történik az órán / otthoni felkészülés során)	

- 1.** A Chartában és az EJEE-ben foglalt jogok közötti párhuzamok átisméltése. Néhány jog kiválasztása további elemzésre.
- 2.** Az EJEB előtti eljárások jogi kereteinek áttekintése (ez a rész ismétlés jellegű, amennyiben már vannak a hallgatóknak előzetes ismereteik). Mintaügy elemzése az EJEB befogadási feltételei szempontjából.
- 3.** Olyan ügyek feldolgozása, amelyekben a bíróságok hivatkoznak egymásra.
- 4.** Két mintaügy alapján a jogérvényesítési útra vonatkozó stratégia kidolgozása.

<https://fundamentum.hu/sites/default/files/fundamentum-19-1-2-04.pdf>

https://acta.bibl.u-szeged.hu/74942/1/szegedi_jogasz_doktorandusz_konf_005_327-337.pdf